

Υπόθεση C-398/23**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου****Ημερομηνία καταθέσεως:**

29 Ιουνίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Sofiyski gradski sad (πρωτοβάθμιο δικαστήριο Σόφιας, Βουλγαρία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

29 Ιουνίου 2023

Κατηγορούμενος της κύριας δίκης:

PT

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Ποινική δίκη κατά 41 προσώπων για διεύθυνση εγκληματικής οργάνωσης με σκοπό τη διακίνηση ναρκωτικών και για συμμετοχή στην οργάνωση αυτή.

Αντικείμενο και νομικές βάσεις της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως

Ερμηνεία των άρθρων 4 και 5 της απόφασης-πλαisiού 2004/757, του άρθρου 4 της απόφασης-πλαisiού 2008/841, του άρθρου 6 της οδηγίας 2012/13 και των άρθρων 20, 47, 48 και 52 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Προδικαστικά ερωτήματα

Συνάδει με το άρθρο 4, παράγραφος 1, και το άρθρο 5 της απόφασης-πλαisiού 2004/757, καθώς και με το άρθρο 4 της απόφασης-πλαisiού 2008/841, σε συνδυασμό με το άρθρο 20 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εθνική νομοθεσία σύμφωνα με την οποία απαιτείται συναίνεση των συγκατηγορουμένων και των συνηγόρων τους για την έγκριση συμφωνίας περάτωσης της ποινικής διαδικασίας κατά κατηγορουμένου, όταν η διαδικασία βρίσκεται στο στάδιο της δίκης, ενώ η εν λόγω συναίνεση δεν απαιτείται στο στάδιο της προδικασίας;

Συνάδει με το άρθρο 4, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαίσιου 2004/757, σε συνδυασμό με το άρθρο 48, παράγραφος 2, και το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, εθνική νομοθεσία η οποία, απαιτώντας τη συναίνεση των συγκατηγορούμενων, περιορίζει τη δυνατότητα κατηγορουμένου να ζητήσει από το δικαστήριο να επανεξετάσει την ουσία συναφθείσας από αυτόν συμφωνίας (που του επιβάλλει ηπιότερη ποινή);

Συνάδει με το άρθρο 6, παράγραφος 3, σε συνδυασμό με το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2012/13 και σε συνδυασμό με το άρθρο 47, παράγραφος 1, και το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει επίσης αυτόν τον περιορισμό ως συνέπεια της παροχής στον κατηγορούμενο λεπτομερούς ενημέρωσης σχετικά με την ποινική κατηγορία;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και σχετική νομολογία

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Απόφαση-πλαίσιο 2004/757/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2004, για τη θέσπιση ελάχιστων διατάξεων σχετικά με τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των εγκλημάτων και τις ποινές που ισχύουν στον τομέα της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών (ΕΕ 2004, L 335, σ. 8)

Απόφαση-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος (ΕΕ 2008, L 300, σ. 42)

Οδηγία 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών (ΕΕ 2012, L 142, σ. 1)

Απόφαση της 6ης Ιουνίου 2023, O. G. (Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης κατά υπηκόου τρίτης χώρας) (C-700/21, EU:C:2023:444)

Απόφαση της 13ης Ιουνίου 2019, Moro (C-646/17, EU:C:2019:489)

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Εθνικές διατάξεις δικονομικού δικαίου – Nakazatelno-protsesualen kodeks (κώδικας ποινικής δικονομίας, στο εξής: ΝΡΚ) – Άρθρο 381 (συμφωνία μεταξύ της εισαγγελικής αρχής και του συνηγόρου υπεράσπισης του κατηγορουμένου/του ύποπτου στο στάδιο της προδικασίας για περάτωση της υπόθεσης), άρθρο 382 (δικαστική έγκριση της συμφωνίας στο στάδιο της προδικασίας), άρθρο 384 (δικαστική έγκριση της συμφωνίας που συνήφθη μεταξύ της εισαγγελικής αρχής και του συνηγόρου υπεράσπισης του κατηγορουμένου στο στάδιο της δίκης για περάτωση της υπόθεσης), άρθρο 383 (εξομοίωση των συνεπειών εγκεκριμένης συμφωνίας με αυτές της τελεσίδικης απόφασης), άρθρο

118, παράγραφος 1, αριθμός 1 (εξέταση ως μάρτυρα του ύποπτου/κατηγορουμένου σε σχέση με τον οποίο η διαδικασία έχει περατωθεί με συμφωνία/τελεσίδικη απόφαση), άρθρο 120, παράγραφος 1, δεύτερη υποπαράγραφος, του ΝΡΚ (υποχρεώσεις του μάρτυρα).

Όσον αφορά την ορολογία που χρησιμοποιείται στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

«Υπόπτος (τέλεσης αξιόποινης πράξης)» είναι το πρόσωπο το οποίο στο στάδιο της προδικασίας αντιμετωπίζει ποινική ευθύνη με βάση ρητή διάταξη νόμου (δυνατότητα για την κλήση του ως υπόπτου), με την οποία προσδιορίζεται η πράξη που του καταλογίζεται και ο νομικός χαρακτηρισμός της και ο ύποπτος ενημερώνεται γενικά για τις εις βάρος του υποψίες.

«Στάδιο προδικασίας» είναι το προπαρασκευαστικό στάδιο της ποινικής διαδικασίας, το οποίο εξυπηρετεί στη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων και στην απόφαση της εισαγγελικής αρχής σχετικά με τη διαβίβαση του κατηγορητηρίου στην κρίση του δικαστηρίου.

«Κατηγορούμενος» είναι το πρόσωπο (ο ύποπτος στο στάδιο της προδικασίας) κατά του οποίου έχει κατατεθεί στο δικαστήριο το κατηγορητήριο (στάδιο της δίκης), στο οποίο περιγράφονται λεπτομερώς οι πραγματικοί και νομικοί λόγοι της κατηγορίας.

«Στάδιο της δίκης» είναι το κατ' ουσίαν κεντρικό στάδιο της ποινικής διαδικασίας, η οποία ξεκινά με τη διαβίβαση του κατηγορητηρίου από την εισαγγελική αρχή ενώπιον του δικαστηρίου.

Επί της συμφωνίας

Εάν ο ύποπτος/κατηγορούμενος ομολογήσει την πράξη για την οποία κατηγορείται, ο συνήγορός του δύναται να συνάψει συμφωνία με την εισαγγελική αρχή (άρθρο 381, παράγραφος 1, και άρθρο 384 του ΝΡΚ). Στην περίπτωση περισσότερων υπόπτων/κατηγορουμένων, είναι δυνατή η σύναψη αντίστοιχης συμφωνίας από κάθε έναν κατηγορούμενο χωριστά και αυτοτελώς (άρθρο 381, παράγραφος 7, και άρθρο 384 του ΝΡΚ).

Η συμφωνία αυτή αντικαθιστά την απόφαση επί της ουσίας της υπόθεσης. Στη συμφωνία ρυθμίζονται όλα τα σημεία τα οποία θα έπρεπε να μνημονεύονται στην απόφαση επί της υποθέσεως, συγκεκριμένα, γίνεται μνεία της πράξης που τελέστηκε από τον ύποπτο/κατηγορούμενο και του νομικού χαρακτηρισμού αυτής, καθώς και του είδους και του ύψους της ποινής (καθώς και άλλων σημείων), (άρθρο 381, παράγραφος 5, και άρθρο 384 του ΝΡΚ).

Στη συμφωνία συχνά ορίζεται ποινή ηπιότερη από εκείνην που θα είχε επιβληθεί εάν η υπόθεση είχε εκδικασθεί στο πλαίσιο κανονικής δίκης (άρθρο 381, παράγραφος 4, και άρθρο 384 του ΝΡΚ).

Η συμφωνία υπογράφεται από τον εισαγγελέα και τον συνήγορο υπεράσπισης. Εάν ο ύποπτος/κατηγορούμενος αποδέχεται τη συμφωνία, υπογράφει και ο ίδιος· επίσης, παραιτείται από την εξέταση της υπόθεσης στο πλαίσιο της τακτικής διαδικασίας (άρθρο 381, παράγραφος 6, και άρθρο 384 του NPK).

Τα συμβαλλόμενα μέρη (της συμφωνίας), στη συνέχεια, ζητούν από το δικαστήριο την έγκρισή της (άρθρο 382, παράγραφος 1, και άρθρο 384 του NPK). Εάν το δικαστήριο κρίνει νόμιμη τη συμφωνία, την εγκρίνει (άρθρο 382, παράγραφος 7, και άρθρο 384 του NPK).

Η συμφωνία μπορεί να συναφθεί τόσο κατά το στάδιο της προδικασίας όσο και κατά το στάδιο της δίκης της ποινικής διαδικασίας (άρθρα 381 και 384 του NPK).

Εάν η συμφωνία συναφθεί στο στάδιο της προδικασίας (δηλαδή αφού ο συνήγορος υπεράσπισης, όπως αναφέρεται ανωτέρω, ενημερωθεί για τη δυνατότητα της κλήσης του προσώπου ως υπόπτου και για τα βασικά σημεία της κατηγορίας), αρκεί η συναίνεση μόνο του εισαγγελέα, του συνηγόρου υπεράσπισης και του κατηγορουμένου, χωρίς να απαιτείται η συναίνεση των υπολοίπων συγκατηγορουμένων και των συνηγόρων τους (άρθρο 381, παράγραφος, του 6 NPK).

Εάν η συμφωνία συναφθεί στο στάδιο της δίκης (δηλαδή μετά τη διαβίβαση του κατηγορητηρίου στο δικαστήριο και την επίδοσή του στον συνήγορο υπεράσπισης και στον κατηγορούμενο), απαιτείται, επίσης, η συναίνεση όλων των εμπλεκόμενων στη δίκη, συμπεριλαμβανομένων των συγκατηγορουμένων και των συνηγόρων τους (άρθρο 384, παράγραφος 3, του NPK).

Στην υπό κρίση υπόθεση, βάσει του άρθρου 384, παράγραφος 3, του NPK, απαιτείται η ονομαστική συναίνεση των λοιπών 39 συγκατηγορουμένων και των συνηγόρων τους, προκειμένου να είναι δυνατή η έγκριση της συμφωνίας που συνήφθη από τον ΡΤ.

Η συμφωνία που εγκρίνεται από το δικαστήριο κατά το στάδιο της προδικασίας ή κατά το στάδιο της δίκης της ποινικής διαδικασίας έχει ισχύ τελεσίδικης δικαστικής απόφασης (άρθρο 383, παράγραφος 1, του NPK), ούτως ώστε ο ύποπτος/κατηγορούμενος για τον οποίο η δίκη περατώθηκε με συμφωνία, να μπορεί να καταθέσει ως μάρτυρας στη σχετική δίκη (η οποία θα συνεχιστεί για τους λοιπούς υπόπτους/συγκατηγορουμένους) (άρθρο 118, παράγραφος 1, αριθμός 1, του NPK).

Ο μάρτυρας (σε αντίθεση με τον ύποπτο/κατηγορούμενο, ο οποίος έχει δικαίωμα σιωπής) υποχρεούται να καταθέσει ό,τι γνωρίζει για την υπόθεση (άρθρο 120, παράγραφος 1, δεύτερη υποπαράγραφος, του NPK) και δύναται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις να αρνηθεί να καταθέσει.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Ποινική διαδικασία βρίσκεται σε εξέλιξη κατά 41 προσώπων για διεύθυνση και συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση η οποία είχε ως αντικείμενο τη διακίνηση ναρκωτικών (κοκαΐνης, ηρωίνης, μαριχουάνας, αμφεταμίνης, μεθαμφεταμίνης και MDMA) με σκοπό το περιουσιακό όφελος. Οι PT και SD είναι δύο εκ των ανωτέρω κατηγορουμένων. Επίσης, απαγγέλθηκε κατηγορία για παρεπόμενα αδικήματα, δηλαδή κατά του PT για κατοχή κοκαΐνης με σκοπό τη διανομή της και κατά του SD για καλλιέργεια μαριχουάνας για τις ανάγκες της εγκληματικής οργάνωσης.
- 2 Στις 25 Μαρτίου 2020 διαβιβάστηκε αρχικά το κατηγορητήριο, όμως για δικονομικούς λόγους, δηλαδή λόγω του ασαφούς περιεχομένου του, το οποίο δεν επέτρεψε στους κατηγορουμένους να κατανοήσουν τις κατηγορίες εναντίον τους, η υπόθεση αναπέμφθηκε στην εισαγγελική αρχή, προκειμένου να διορθωθούν αυτές οι ελλείψεις.
- 3 Κατά το στάδιο της προδικασίας, στις 26 Αυγούστου 2020, συνήφθη συμφωνία μεταξύ του εισαγγελέα και του συνηγόρου του SD, βάσει της οποίας ο SD ομολόγησε την ενοχή του έναντι ηπιότερης ποινής.

Δεν προσκομίστηκε δήλωση συναίνεσης των 40 συγκατηγορουμένων για την έγκριση της συμφωνίας από το δικαστήριο.

Την 1η Σεπτεμβρίου 2020, το δικαστήριο (όχι το αιτούν δικαστήριο) ενέκρινε τη συμφωνία.
- 4 Στις 28 Αυγούστου 2020, η Spetsializirana prokuratura (ειδική εισαγγελική αρχή, Βουλγαρία) επανυπέβαλε το κατηγορητήριο διορθωμένο. Άρχισε εκ νέου ένδικη διαδικασία ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Αυτή τη φορά το κατηγορητήριο κρίθηκε σαφές και λεπτομερές και επομένως κατάλληλο για την έναρξη της ένδικης διαδικασίας.
- 5 Κατόπιν της γνωστοποίησης αυτού του νέου, διορθωμένου κατηγορητηρίου, ο PT αιτήθηκε να ομολογήσει την ενοχή του και να συνάψει συμφωνία, προκειμένου να του επιβληθεί ηπιότερη ποινή. Κατά συνέπεια, στις 17 Νοεμβρίου 2020, ο εισαγγελέας και ο συνήγορος του PT συνήψαν συμφωνία δυνάμει της οποίας ο PT ομολόγησε την ενοχή του και του επιβλήθηκε στερητική της ελευθερίας ποινή τριών ετών με αναστολή πέντε ετών. Ελλείψει συναίνεσης των συγκατηγορουμένων και των συνηγόρων τους, στις 21 Ιανουαρίου 2021, δικαστήριο με διαφορετική σύνθεση (όχι το αιτούν δικαστήριο) αρνήθηκε την έγκριση της εν λόγω συμφωνίας.
- 6 Στις 10 Μαΐου 2022, ο εισαγγελέας και ο συνήγορος του PT συνήψαν την ίδια συμφωνία εκ νέου. Επικαλούμενοι τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, αιτήθηκαν να μη ζητηθεί η συναίνεση των συγκατηγορουμένων για την έγκριση της συμφωνίας από το δικαστήριο.

- 7 Στις 18 Μαΐου 2022, δικαστήριο με διαφορετική σύνθεση (όχι το αιτούν δικαστήριο) έκρινε ότι για την έγκριση της συμφωνίας ήταν απαραίτητη η συναίνεση των λοιπών συμμετεχόντων στη δίκη και, ως εκ τούτου, έκρινε ότι η έγκριση δεν θα έπρεπε να είχε δοθεί (χωρίς να ενημερώσει σχετικά τους λοιπούς 39 συγκατηγορούμενους και να λάβει τη συναίνεσή τους).
- 8 Την ίδια ημέρα, αμέσως μετά την άρνηση του δικαστηρίου να εγκρίνει τη συμφωνία, τα συμβαλλόμενα μέρη αυτής –ο εισαγγελέας, ο ΡΤ και ο συνήγορος του τελευταίου– επιβεβαίωσαν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου τη βούλησή τους να συνάψουν συμφωνία αυτού του είδους. Ειδικότερα, επιβεβαίωσαν επίσης την άποψή τους ότι η συναίνεση των συγκατηγορουμένων δεν ήταν απαραίτητη για την έγκριση της εν λόγω συμφωνίας.
- 9 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η δεύτερη συμφωνία απορρίφθηκε με το σκεπτικό ότι οι συγκατηγορούμενοι και οι συνήγοροί τους δεν θα είχαν συναινέσει, παρόλο που δεν είχε ζητηθεί καν η γνώμη τους. Ειδικότερα, η έλλειψη συναίνεσης στην πρώτη συμφωνία της 17ης Νοεμβρίου 2020 δεν μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι δεν θα είχε δοθεί η εν λόγω συναίνεση στη δεύτερη συμφωνία της 10ης Μαΐου 2022.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 10 Στην υπό κρίση υπόθεση, το αιτούν δικαστήριο καλείται να εξετάσει εάν απαιτείται η συναίνεση των λοιπών 39 συγκατηγορουμένων επί της συμφωνίας που συνήφθη από τον συνήγορο του ΡΤ και τον εισαγγελέα στην ποινική διαδικασία που εκκρεμεί εις βάρος του, για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση με αντικείμενο τη διακίνηση ναρκωτικών και για κατοχή ναρκωτικών με σκοπό τη διακίνησή τους.
- 11 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο έχει ήδη υποβάλει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-432/22, η οποία ακόμα εκκρεμεί, εντούτοις αποφάσισε, λαμβανομένης υπόψη της νέας νομολογίας του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-700/21, να θέσει το ίδιο ερώτημα από διαφορετική άποψη.
- 12 Δεδομένου ότι η ερμηνεία που ζητείται πλέον αφορά διατάξεις του Χάρτη (άρθρα 20 και 47) ο οποίος εφαρμόζεται μόνο σε περιπτώσεις εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, το αιτούν δικαστήριο προβαίνει σε ορισμένες σχετικές εκτιμήσεις.
- 13 Δεδομένου ότι ο νομικός θεσμός της συμφωνίας συνιστά μέσο επιβολής ποινής, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαisiού 2004/757, το οποίο καθορίζει τη φύση και την έκταση της ποινής για αδικήματα που σχετίζονται με την κατοχή ναρκωτικών με σκοπό τη διανομή τους και απαιτεί η ποινή να είναι αποτελεσματική, ανάλογη και αποτρεπτική.
- 14 Περαιτέρω, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η συμφωνία συνιστά επίσης πράξη κατά την έννοια του άρθρου 5 της απόφασης-πλαisiού 2004/757 και του άρθρου 4 της απόφασης-πλαisiού 2008/841, σύμφωνα με τις οποίες προβλέπεται η

δυνατότητα επιβολής μειωμένης ποινής, σε περίπτωση συνεργασίας του υπόπτου/κατηγορουμένου. Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνει ότι η συμφωνία αποτελεί νόμιμο μέσο περάτωσης της διαδικασίας επί των εγκληματικών πράξεων του υπόπτου/κατηγορουμένου και του παρέχει τη δυνατότητα να καταθέσει, με ισχύ αποδεικτικού μέσου, επί των πράξεων των λοιπών συγκατηγορούμενων, στον βαθμό που η μετέπειτα εξέτασή του ως μάρτυρα προβλέπεται μετά την έγκριση της συμφωνίας.

- 15 Για τους λόγους αυτούς το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι ο εθνικός νομικός θεσμός της συμφωνίας, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι οι εθνικές διατάξεις θεσπίστηκαν πριν από την έκδοση των αποφάσεων-πλαisiών, μεταφέρει τις σχετικές διατάξεις της απόφασης-πλαisiού 2004/757 (άρθρο 4, παράγραφος 1, και άρθρο 5) και της απόφασης-πλαisiού 2008/841 (άρθρο 4) και ότι, κατά συνέπεια, είναι δυνατή η εφαρμογή του Χάρτη.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 16 Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά εάν με την εθνική νομοθεσία σχετικά με τη συμφωνία, η οποία μεταφέρει κατ' ουσίαν το περιεχόμενο του άρθρου 4, παράγραφος 1, και του άρθρου 5 της απόφασης-πλαisiού 2004/757 καθώς και του άρθρου 4 της απόφασης-πλαisiού 2008/841, συνάδει με την αρχή της ισότητας έναντι του νόμου η οποία θεμελιώνεται στο άρθρο 20 του Χάρτη.
- 17 Το αιτούν δικαστήριο επικαλείται τη νομολογία του Δικαστηρίου σύμφωνα με την οποία το περιθώριο εκτίμησης που διαθέτουν τα κράτη μέλη κατά τη μεταφορά δεν είναι απεριόριστο και ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι θεμελιώδεις αρχές που ορίζονται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της ισότητας έναντι του νόμου σύμφωνα με το άρθρο 20 του Χάρτη (C-700/21, σκέψεις 39 και 40). Η αρχή αυτή επιβάλλει παρόμοιες καταστάσεις να μην αντιμετωπίζονται διαφορετικά και διαφορετικές καταστάσεις να μην αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο, εκτός αν η αντιμετώπιση αυτή δικαιολογείται αντικειμενικά.
- 18 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι οι ύποπτοι και οι κατηγορούμενοι, κατά τη σύναψη της συμφωνίας, έχουν ισότιμα έννομα συμφέροντα. Βρίσκονται, όσον αφορά το αντικείμενο, τον σκοπό και τις αρχές της εθνικής νομοθεσίας, σε παρόμοια θέση και αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο, παρόλο που υπόκεινται με τον ίδιο τρόπο στο πεδίο εφαρμογής της απόφασης-πλαisiού 2004/757 και της απόφασης-πλαisiού 2008/841, οι διατάξεις των οποίων δεν κάνουν διάκριση αναλόγως του αν η συμφωνία συνήφθη στο στάδιο της προδικασίας ή της δίκης.
- 19 Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι στην εθνική νομοθεσία για τη συμφωνία, σε σχέση με τον κατηγορούμενο, προβλέπεται ότι η συναίνεση των συγκατηγορουμένων και των συνηγόρων τους απαιτείται μόνον κατά το στάδιο της δίκης. Το δικαστήριο το οποίο πρέπει να αποφανθεί επί της συμφωνίας δεν έχει την εξουσία να κρίνει, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις της

εκάστοτε υπόθεσης, εάν πρέπει να ληφθεί ή όχι η προηγούμενη συναίνεση των συγκατηγορουμένων (δηλαδή εάν αυτή αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση).

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

- 20 Με το δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά εάν εθνική νομοθεσία σχετικά με τη συμφωνία στο στάδιο της δίκης συνιστά περιορισμό των δικαιωμάτων υπεράσπισης που θεμελιώνονται στο άρθρο 48 του Χάρτη, τα οποία παρέχονται σε κατηγορούμενο, όπως ο ΡΤ, στο δίκαιο της Ένωσης δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2004/757 και, εάν ναι, εάν αυτός ο περιορισμός είναι συμβατός με το άρθρο 52 του Χάρτη.
- 21 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η έννοια «δικαιώματα υπεράσπισης» στο άρθρο 48, παράγραφος 2, του Χάρτη δεν παραπέμπει στο εθνικό δίκαιο, αλλά έχει αυτοτελή έννοια, και επομένως εναπόκειται αποκλειστικά στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να κρίνει εάν η συμφωνία που συνήφθη (στο στάδιο της προδικασίας ή της δίκης), όπως ρυθμίζεται από το βουλγαρικό δίκαιο, αποτελεί ένδικο βοήθημα και εάν οι έννομες συνέπειές της δύνανται να περιοριστούν νομίμως.
- 22 Παρά την αντιφατική, μη δεσμευτική εθνική νομολογία του Varhoven kasatsionen sad (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Βουλγαρία, στο εξής: VKS) σχετικά με το δικαίωμα του υπόπτου/κατηγορουμένου να συνάψει συμφωνία, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι πρόκειται ακριβώς για το δικαίωμα σύναψης συμφωνίας, δεδομένου ότι το δικαστήριο που επιλαμβάνεται της συμφωνίας υποχρεούται να αποφανθεί για το περιεχόμενό της και η συμφωνία προβλέπει την επιβολή ηπιότερης ποινής.
- 23 Κατά συνέπεια, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η εθνική νομοθεσία σχετικά με τη συμφωνία στο στάδιο της δίκης (άρθρο 384, παράγραφος 3, του ΝΡΚ) συνιστά σημαντικό περιορισμό του εν λόγω ένδικου βοηθήματος, που του στερεί την αποτελεσματικότητά του. Στην προκειμένη περίπτωση, φαίνεται αδύνατο να ληφθεί η συναίνεση των υπόλοιπων 39 συγκατηγορουμένων, ώστε ο ΡΤ να μπορέσει, ενδεχομένως, να επωφεληθεί της προβλεπόμενης στη συμφωνία ποινής, η οποία είναι ηπιότερη από την ποινή που θα του επιβαλλόταν εάν η δίκη περατωνόταν με καταδικαστική απόφαση.
- 24 Κατά το αιτούν δικαστήριο, ο εν λόγω περιορισμός της σύναψης συμφωνίας κατά το στάδιο της δίκης, μολονότι προβλέπεται από τον νόμο, δεν συνδέεται με σκοπούς κοινού συμφέροντος ή με τις ανάγκες προστασίας των δικαιωμάτων και των συμφερόντων άλλων, κατά την έννοια του άρθρου 52 του Χάρτη, ιδίως δε επειδή στην παρούσα διαδικασία δεν εμπλέκονται ζημιωθέντες ως διάδικοι.
- 25 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι τα συμφέροντα των συγκατηγορουμένων δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 52 του Χάρτη, στο μέτρο που έχουν συμφέρον να αντιταχθούν στη συμφωνία του ΡΤ, ο οποίος μπορεί αργότερα να καταθέσει ως μάρτυρας εναντίον τους. Επομένως, δεν δικαιολογείται το ως άνω συμφέρον.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

- 26 Με το τρίτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά εάν η εθνική νομοθεσία σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας στο στάδιο της δίκης συνιστά επίσης περιορισμό του δικαιώματος αποτελεσματικής ένδικης προστασίας καθόσον περιορίζει το δικαίωμα που θεμελιώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, το οποίο παρέχεται σε κατηγορούμενο, όπως ο PT, στο δίκαιο της Ένωσης δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2012/13 και, εάν ναι, εάν ο εν λόγω περιορισμός συνάδει με το άρθρο 52 του Χάρτη.
- 27 Σύμφωνα με το αιτούν δικαστήριο, η εθνική νομοθεσία σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας στο στάδιο της δίκης (άρθρο 384, παράγραφος 3, του ΝPK) συνιστά εσφαλμένη μεταφορά του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2012/13.
- 28 Η εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας, σύμφωνα με την οποία ύποπτος μπορεί να συνάψει συμφωνία, χωρίς τη συναίνεση των συγκατηγορουμένων, μόνον στο στάδιο της προδικασίας, αλλά θα πρέπει να λάβει τη σχετική συναίνεσή τους στο στάδιο της δίκης, οδηγεί στο εξής αποτέλεσμα: Με την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης στο πλήρες κείμενο του κατηγορητηρίου βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2012/13, ο κατηγορούμενος χάνει την ευκαιρία να συνάψει συμφωνία χωρίς να λάβει τη συναίνεση των συγκατηγορουμένων.
- 29 Έτσι, ύποπτος που συμφωνεί με τη γενικότερη περιγραφή του κατηγορητηρίου και αποδέχεται την κλήση του και συνάπτει συμφωνία μόνο με βάση τις επιμέρους πληροφορίες που περιέχονται σε αυτό, δύναται να επιτύχει δικαστικό έλεγχο αυτής της συμφωνίας χωρίς να εξαρτάται από τη συναίνεση των συγκατηγορουμένων. Ωστόσο, εάν περιμένει μέχρι να παραλάβει το κατηγορητήριο για να κατανοήσει πλήρως τις κατηγορίες εναντίον του και στη συνέχεια, γνωρίζοντας τα πραγματικά περιστατικά, αποφασίσει να συνάψει συμφωνία, τότε πρέπει, μόλις συναφθεί η συμφωνία αυτή με την εισαγγελική αρχή, να λάβει τη συναίνεση των συγκατηγορουμένων, προκειμένου το δικαστήριο να μπορέσει να εξετάσει τη συμφωνία ως προς το περιεχόμενό της.
- 30 Σύμφωνα με το αιτούν δικαστήριο, η άσκηση του δικαιώματος του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2012/13 επηρεάζει άμεσα την αποτελεσματικότητα των ένδικων βοηθημάτων που διαθέτει ο κατηγορούμενος σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο –ιδίως περιορίζει τη δυνατότητα σύναψης συμφωνίας–, γεγονός το οποίο οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το δικαίωμα του κατηγορουμένου να ενημερωθεί για το κατηγορητήριο στερείται σε μεγάλο βαθμό της πρακτικής αποτελεσματικότητας που είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση δίκαιης δίκης, μεταξύ άλλων με σκοπό την αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων υπεράσπισης.
- 31 Η πρακτική αποτελεσματικότητα της λεπτομερούς ενημέρωσης ως προς την ποινική κατηγορία σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας αντανakλάται επίσης στη δυνατότητα του κατηγορουμένου, γνωρίζοντας τα περιστατικά, να μπορέσει να αποφασίσει σχετικά με τον τρόπο άσκησης των

δικαιωμάτων υπεράσπισής του, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας σύναψης συμφωνίας. Ταυτόχρονα, ωστόσο, έρχεται αντιμέτωπος με τον περιορισμό στο στάδιο της δίκης, ως αυτόματη συνέπεια της άσκησης αυτού του δικαιώματος, ο οποίος έγκειται στο ότι πρέπει να λάβει τη συναίνεση όλων των συγκατηγορουμένων και των συνηγόρων τους ώστε το δικαστήριο να επιληφθεί της συμφωνίας.

- 32 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι ο εν λόγω περιορισμός μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο υπό το πρίσμα του άρθρου 52 του Χάρτη και παραπέμπει συναφώς στις παρατηρήσεις του επί του δεύτερου ερωτήματος.
- 33 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η υπό κρίση υπόθεση διαφέρει από την υπόθεση C-646/17, καθώς ο PT δεν προκάλεσε ο ίδιος με τις ενέργειές του τους περιορισμούς σχετικά με την εξέταση της συμφωνίας από το δικαστήριο. Ο αντίθετος ισχυρισμός θα σήμαινε ότι προσάπτεται στον κατηγορούμενο ότι επιθυμούσε να ασκήσει το δικαίωμά του σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας, δηλαδή να λάβει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με το ισχυριζόμενο αδίκημα προτού αποφασίσει να συνάψει συμφωνία. Αυτή η μομφή θα υπονόμει σε μεγάλο βαθμό το δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με την ποινική κατηγορία που αναγνωρίζεται στην οδηγία αυτή.